

3. Научни и есејистички текстови, интервјуи* и изјаве на страним језицима у књигама или периодичним публикацијама

1966.

- *Aperçu sur les plus importantes périodes de l'histoire des idées et des mouvements idéologiques chez les peuples yougoslaves.* - Association internationale d'études du Sud-Est Européen, Bulletin IV, Bucarest, 1966, 1-2; pp. 26-30.

1972.

- *L'évolution de la poésie serbe.* - Institut national des langues et civilisations orientales, Université de la Sorbonne Nouvelle, Paris, 1972. (Conférences au Centre de Poétique Comparée, Paris, 26. V 1972).

1973.

- *Evolution de la poésie serbe du point de vue de la versification.* - Cahiers de Poétique Comparée, Paris, 1973, Vol. I, Fasc. 1; pp. 3-29.

1975.

- *Рускађ литература в семье Иличѣ.* Русско-бославские литературные связи. Вторая половина XIX - начало XX века, Москва, 1975; стр. 156-163.

1978.

- *A szapphói versszak Vitkovicsnál.* - Hungarológiai közlemények, Novi Sad, 1978, 36-37; pp. 175-178.

1982.

- *Dimitrije Bogdanović: History of Old Serbian Literature.* - Relations, Belgrade, 1982, 5-6; pp. 155-157. /Текст на српском у: Политика, 10. X 1981/.

1983.

- *Slavisme baroque et oeuvre historique comme acte memorial dans la littérature serbe des XVIIe et XVIIIe siècles.* - /У зборнику/ Balkan Studies 24, Thessaloniki, 1983; pp. 609-616.
- *Quéstions de la périodisation et du baroque dans la littérature serbe.* - Barocco in Italia e nel paesi Slavi del sud, Firenze, Leo S. Olschki editore, MCMLXXXIII.

1985.

- *Die serbische Literatur der Vorromantik.* Übersetzt von Vesna Cidilko. - Opera Slavica, Neue Folge: Band 6, Wiesbaden, Sprachen und Literaturen Jugoslaviens, 1985, Otto Harrassowitz, Wiesbaden; SS. 130-148. (Beiträge vom ersten Deutsch-jugoslavischen Seminar in Göttingen, 9-14. XI 1981).

*Већина интервјуа датих страној штампи садржи у уводу и приказ белетристичког дела о којем је реч.

- *La structure du Dictionnaire khazar*. - Cahiers de Poétique Comparée, /Paris/, 1985, No. 15; pp. 81-98. (Publications Langues 0).

1986.

- *Življenje na arheološkem in kulturnem vulkanu*. - Delo, Ljubljana, 9. I 1986; str. 7. (Razgovor vodio Jože Horvat).
- *Lovec na bralce*. - Razgledi po domovini, Ljubljana, 20. I 1986; str. 110. (Razgovor vodio Milo Gligorijević). /Преузето из: НИН, 20. I 1985, XXXVI, 1777; стр. 7-9/.
- *Različne identifikacije malih*. - Večer, Ljubljana, 17. V 1986; str. 22. (Razgovor vodila Helena Grandovec).
- *Zamrel Jorge Luis Borges (1899-1986)*. - Novy život, Novi Sad, 1986, 38, 6; str. 403-404. /Текст на српском у: Политика, 21. VI 1986; стр. 9/.

1987.

- *La langue serbe avant Vuk Karadžić et les littératures latines*. - Migrations, Paris, 1987, No. 2; pp. 44-68. (Превео Миливоје В. Исаиловић). /Текст на српском у: Путеви, Бања Лука, XI-XII, 1987; стр. 111-127/.

1988.

- *Ökumenischer Traum*. - Die Presse, Wien, 30/31. I 1988. (Razgovor vodio Zdzisław P. Gwozd).
- *Bazar Khazar*. - Libération, Paris, 10. III 1988, No. 2116; pp. I-III. (Razgovor vodio Jean-Baptiste Harang).
- *Khazar, vous avez dit Khazar? Comme c est bizarre...* - L Est Républicain, 17. III 1988. (Razgovor vodio Michel Caffier).
- *Pastiches de Khazarie et d ailleurs*. - Le Monde, Paris, 25. III 1988. (Razgovor vodila Nicole Zand).
- *Milorad Pavić: Il est nécessaire que nous rêvions* . - La Quinzaine Littéraire, 1-15. IV 1988, No. 506. (Razgovor vodila B/ranka/ Le Comte Bogavac).
- *Il cacciatore di sogni*. - La Repubblica, Roma, 3. VI 1988. (Razgovor vodila Irena Bignardi).
- *Dalla Jugoslavia romanzo a due version per lui e per lei*. - La Stampa, Torino, 4. VI 1988. (Razgovor vodio Nico Orengo).
- *Svi smo mi Hazarji*. - Naši razgledi, Ljubljana, 10. VI 1988; str. 362-363. (Razgovor vodio Branko Brđanin). /Преузето из: Danas, 17. V 1988, VII, 326; str. 35-38/.
- *Un labyrinthe serbe*. - Réforme, 11. VI 1988. (Razgovor vodila Marguerite Czarnecki).
- *Il galoppo dei misteriosi Chazari*. - La Stampa, Torino, 15. VI 1988; 122,126; p. 3. (Razgovor vodio Claudio Altarocca).

- *E un popolo uscì dalle nebbie.* - Il Secolo XIX, Milano, 17. VI 1988; p. 9. (Razgovor vodio Giuseppe Venosta).
- *"Vi presento i Chazari cacciatori di sogni"* . - Corriere della Sera, Milano, 19. VI 1988; p. 18. (Razgovor vodio Cesare Medail).
- *Schreiben wie ein Schmuggler.* - Deutsches Allgemeines Sonntagsblatt, 19.VI 1988, Nr.25; S.24. (Razgovor vodila Mirjana Wittmann).
- *I Chazari Siamo tutti come loro* - Avvenire, 22.VI 1988; p.11. (Razgovor vodio Elio Maraone).
- *Den Balkan im Auge.* - Der Spiegel, 27.VI 1988; SS.165-167. (Razgovor vodio Fritz Rumler).
- *Sotto ognuno di noi si nasconde un chazaro.* - Il Tempo, 2. VII 1988.(Razgovor vodio Fulvio Scaglione).
- *Kultur neu erfunden.* - Allgemeine Zeitung, München, 4. VII 1988. (Razgovor vodila Carna Zacharias).
- *I misteriosi Chazari raccontati da Pavić.* - Liberta, Piacenza, 11. VII 1988; p.19. (Razgovor vodila Cristina Mischia).
- *Nichts ist so unglaublich wie die Wirklichkeit.* - B̈rsenblatt, 15. VII 1988, N. 56; SS. 2211-2213. (Razgovor vodila Carna Zacharias).
- *"So ist die Lektüre keine Einbahnstrasse mehr".* - Mittelbayerische Zeitung, Regensburg, 16/17. VII 1988. (Razgovor vodio Karl Birkenseer).
- *Ma questi Chazari esistono davvero?* - Paese Sera, Roma, 24. VII 1988, p. 10. (Razgovor vodio Diego Zandel).
- *Milorad Pavić im Gespräch.* - Der Brückenbauer, 27. VII 1988, N. 30; SS. 26-27. (Razgovor vodio Klaus Plaar).
- *I Chazari: Chi eran mai costoro?* - Grazia, Milano, 31. VII 1988; pp. 52-54. (Razgovor vodio Claudio M.Valentini).
- *Leggere la storia su un dizionario.* - Famiglia Cristiana, Alba, 24.VIII 1988, N.33 , p. 166. (Razgovor vodio Fulvio Scaglione).
- *Би сакал светот да биде поголем.* - Нова Македонија, Скопје, 28. IX 1988, 49; стр. 8-9. (Разговор водила Мелиха Хрустанбеговиќ).
- *Strange novel enjoys international reputation.* - The Globe and Mail, 21 X 1988; p. C8. (Razgovor vodio H. J. Kirchhoff).
- *How to Kill Readers.* - The New York Times Book Review, 20. XI 1988. (Razgovor vodio D. J. R. Bruckner).
- *Balkan Bizarre.* - The World & I, Washington, XI 1988, Vol. 3, N°. 11; pp. 13-18. (Razgovor vodio Charles Simic).

1989.

- *Dal dizionario che racconta al racconto in parole crociate*. - Hyria Scoula, I/II 1989, II, N. 1(4); pp. 13-15. (Razgovor vodio Giacomo Scotti).
- *Ком талантливѣ читател*. - Лик, Софиѣ, 17. II 1989; стр. 13. /Изводи из интервјуа D. J. R. Bruckner-a "How to Kill Readers", The New York Times Book Review, 20. XI 1988/.
- *Mysterious lexicons*. - The Independent, London, 20. II 1989; p. 13. (Razgovor vodio Adam Mars-Jones).
- *Pipe Dreams*. -Time Out, 22. II 1989. (Razgovor vodio Mark Sanderson).
- *Unlikely tales of poignancy*. - The Weekend Australian, 25-26. II 1989. (Razgovor vodio Nicholas Rothwell).
- *Milorad Pavić, author of the "Dictionary of the Khazars"*. - Yugoslav Review, Belgrade, 1989, 1-4; pp. 41-45. (Razgovor vodila Radmila Popović). /Интервју објављен и у издању на руском језику/.
- *Six hundred years after the Battle of Kosovo*. Translated by Jasmina Tešanović, revised by John White. - Belgrade Review, IV-VI 1989, 28; pp. 10-15. /Текст објављен и у издању на руском и српском језику; под називом "Кратка историја Косова", на српском и са допунама препштампан у: Теолошки погледи, II 1989; стр. 1-6; и у: Књижевност, 1991, XLVI, XCIV, 9-19; стр. 1050-1054/.
- *Kosovo islamico con petrodollari*. - Corriere della Sera, Milano, 23. V 1989; p. 3. (Razgovor vodio Maurizio Chierici).
- *Pavić: "Me? Personally? I prefer the female version"*. - MTRL News, Toronto, Summer 1989, Vol.15, No 2; pp. 6-7. (Razgovor vodio Editor).
- *Alfabetisch zwerven door de tijd*. - Het Parool, 30. IX 1989; p. 4. (Razgovor vodio Roel Naarding).
- *La Serbia? Sopravviverà alla Jugoslavia*. - La Stampa, Torino, 17. X1989; p. 4. (Razgovor vodio Guido Rampoldi).
- *Milorad Pavić: "Todos somos jazaros"*. - El País, Madrid, 10. XI 1989; p. 44. (Разговор водио José Méndez).
- *Milorad Pavić: "La verdad no es más que un truco"*. - Diario 16, Barcelona, 18. XI 1989; p III. (Razgovor vodio Zlatan Cabaravdic).
- *Rencontre avec Milorad Pavić*. - Tribune Juive, Montreal, XI/XII 1989, Vol. 7, No 3; pp. 44-46. (Razgovor vodila Ghila Benesty Sroka). /Преведен интервју у: Књижевна реч, 25. II 1990, 358, стр. 6, превод Мирјана Живковић/.
- *Com transformar la literatura en realitat*. - Diari de Barcelona, 5. XII 1989, II, N. 88; p. V. /Текст са српског превео Maite Teruel/.

- *Milorad Pavić: "Hem de canviar la manera de llegir una novella".* - Diari de Barcelona, 12. XII 1989; p. 21. (Sagovornik Quim Aranda).
- *Milorad Pavić: " 'El Diccionario jázaro' un restaurante donde cada uno elige su menú".* - ABC Cataluña, Barcelona, 12. XII 1989; p. XI. (Razgovor vodila Elena Hevia).
- *"Los jázaros son un símbolo de la tolerancia humana".* - La Vanguardia, Barcelona, 12.XII 1989; pp. 45. /i/ 47. (Разговор водио Sergio Vila-San-Juan).
- *Milorad Pavić: "Mi intención siempre ha sido la de Llamar la atención del lector".* - Diario 16, Barcelona, XII 1989 /?/ (Razgovor vodio Jordi Vallve).
- *Milorad Pavić afirma que la capacitat dels lectors ha estat fins ara molt subestimada.* - Avui, Barcelona, XII 1989. /?/ (Razgovor vodio Montse Frisach).
- *David Albahari: La morte di Ruben Rubenović.* Presentazione Milorad Pavić. - Milano, Hefti Edizioni, 1989; pp. 1-4. /Текст на српском, под називом "Онис смрти Давида Албахарија" у: Књижевна реч, 25. II 1990; стр. 8/.
- *Simeon Pišćević as an Historian.* - South Slav Perspectives, Liber Amicorum in Honour of E. D. Goy, Kruševac, London, 1989; pp. 20-36.

1990.

- *"Es el lector quien empuja a la literatura", afirma el escritor.* - El Independiente, Madrid, 23. II 1990; p. 38. (Razgovor vodio Javier Perez Pellon).
- *Milorad Pavić une nouvelle "Bouche d'Or".* - Le Républicain Lorrain, 11. III 1990. (Razgovor vodila Odile Le Bihan).
- *Nesija lemamlaka abuda. (Masa le mamlaha).* - Maariv, Tel Aviv, 13. IV 1990; pp. 34-35. /Razgovor vodio Gideon Telpaz/.
- *A Short History of Belgrade.* Translated by Christina Pribićević-Zorić. - Politika The International Weekly, 21-27. IV 1990, p. 12; 28. IV - 4. V 1990, p. 23; 4 - 11. V 1990, p. 14; 12-18. V 1990, p. 15. /Текст на српском у: Књижевност, 1989, XLIV, LXXXVIII, 9; стр. 1318-1326; као засебно двојезично српско-енглеско издање у истоименој књизи: Beograd, Prosveta, 1990; 68 p./.
- *Face à l'imprévisible: mille milliards de scénarios.* Traduit du serbe par Ruse /Rose/ Gavrilović. - Le Débat, Editions Gallimard, Paris, V-VIII 1990, N. 60; pp. 223-228. /Део текста у: Политика, 4. VI 1990; стр. 9/.
- *Postmodernizm jugoslavi.* - Al Hamišmar, Tel Aviv, 1. VI 1990; p. 19. (Razgovor vodila Ajalon Eliševa).
- *Zohi habiografija šeli.* - Davar, Tel Aviv, 4. VI 1990. /Razgovor vodila Ravina Pazit/.
- *"Ha kore šemet leolamin".* - Nuvo Heifa /?/, 8. VI 1990. /Razgovor vodio Altaras Ejlon/.

- *"Sipur ze rol sipur".* - Jerušalajm, 8. VI 1990; pp. 34-37. /Razgovor vodila Sara Ortel/.
- *"Ejn li biografija".* - Maariv, Tel Aviv, 8. VI 1990; p. 6. /Razgovor vodio Gideon Telpaz/.
- *"Kal midaj leehov".* - Yton 77, 16. IX 1990; pp. 16-17./Razgovor vodio Tel Niv-Miler/.
- *Хазарское лассо.* - Правда, Москва, 21. X 1990. (Разговор водио Е. Фадеев).
- *The Reader Has the Same Rights as the Author.* - The New York Times Book Review, 16. XII 1990; p. 11. (Razgovor vodila Judith Shulevitz).
- *An encounter with "The Khazars".* - Belgrade Review, 1990; pp. 20-22. (Razgovor vodila Milka Lučić).
- *Die serbische Vorromantik und Herder.* - /У зборнику/ Vuk Karadžić im europäischen Kontext, Carl Winter Universitätsverlag, Heidelberg, 1990; SS. 80-85. /Саопштење на Међународном симпозијуму поводом 200 година од рођења В. С. Караџића/.

1991.

- *Ultimatum a Belgrado.* - Avanti!, Roma, 8. VI 1991; p. 14. (Razgovor vodio Mauro Martini).
- *"Ricomincio da Bisanzio".* - Avvenire, 12. V 1991. (Razgovor vodio Fulvio Scaglione).
- *Sulla cima della verità.* - La Nazione, Firenze, 31. V 1991. (Razgovor vodila Caterina Emili).
- *"Lo scrittore è un sarto".* - L'Unità, 31. V 1991; p. 18. (Razgovor vodila Antonella Fiori).
- *Europe and Serbia. The Logic of the State and the Logic of Man.* Translated by Biserka Brajović. - Serbian Literary Quarterly, Belgrade, Spring - Summer 1991, No. 1-2, New Series; pp. 7-10. /Саопштење на конгресу Европског друштва за културу у Падови, 19-21. IV 1991; текст на енглеском и у: American Srbobran, Pittsburg, 1993, No 2, Vol. 2; на српском у: Политика, 11. V 1991, LXXXVIII, 27870; стр. 13/.
- *I cruciverba del solitario.* - Il Mattino, Napoli, 1. VI 1991. (Razgovor vodio Pietro Treccagnoli).
- *Noi serbi, cuore d'Europa.* - La Stampa, Milano, 3. VI 1991; p. 15. (Razgovor vodio Bruno Ventavoli).
- *"Media Europa cambia su identidad".* - La Vanguardia, Barcelona, 8. VI 1991, N. 39.332; pp. 2-3. (Razgovor vodio Eugenio Madueño).
- *La scelta più difficile.* - La Sicilia, Catania, 8.VI 1991. (Razgovor vodio Addamo Cetti).

- *Una patria comune? No, un tragico labirinto.* - Corriere della Sera, Milano, 9. VI 1991; p. 20. (Razgovor vodio Alessio Altichieri).
- *"La poesía comprometida no ha superado sus exámenes en el siglo XX", dice Pavić.* - La Vanguardia, Barcelona, 11.VI 1991; p. 48. (Razgovor vodila Rosa Maria Pinol).
- *Luciérnagas en el Poliorama.* - La Vanguardia, Barcelona, 12. VI 1991. /Izjavu uzela Rosa Maria Piñol/.
- *Milorad Pavić "Hay que escoger entre ser solidario y solitario.* - El Independiente, Madrid, 13. VI 1991; pp. 32-33. (Razgovor vodio Javier Perez Pellon).
- *E poi venne il caos.* - Grazia, Milano, 23. VI 1991, 64, N. 2625; pp. 50-55. (Razgovor vodio Claudio M. Valentinetti).
- *Un país sin identidad.* - Clarin, Buenos Aires, 17.VII 1991; p. 22. /Izjavu uzela Fabiara Fondevila/.
- *Serbien, Byzans und Europa.* Aus dem Französischen von Elke Heineman. - Die Zeit, Hamburg, 26. VII 1991, Nr. 31; S. 45. /Текст на српском у: НИН, 16. VIII 1991, 2120; стр. 42, превод са немачког Дринка Гојковић; и у: Вечерње новости, 12. VIII 1991; стр. 21/.
- *Belgrado e Tirana ai ferri corti.* - Corriere della Sera, Milano, 9. VIII 1991; p. 7. (Razgovor vodio Renzo Cainfanelli).
- *Apo th logotecnia thV sugcronhV GiougkoslabiaV.* – Διαβάζω, Αθήνα, 18. IX 1991; pp. 42-46. (Razgovor vodila Gaga Rosić).
- *Un répertoire che non finisce mai.* - La Gola, IX 1991, N. 6; pp. 42-45. (Razgovor vodio Claudio M. Valentinetti).
- *Bang voor de buitenwereld.* - HP de Tijd, Amsterdam, 18. X 1991, 42, N. 56; pp. 16-18. (Razgovor vodio Bert Bukman).
- *M. Pabić: ShmantikoteroV filoV thV SerbiaV einai €Ellada...* - Περιοδικό, 7. XII 201; pp. 46-48. (Razgovor vodila Svetlana Tišma).
- *Plans to Launch a Theatre Menu.* - Politika The International Weekly, Belgrade, 17. XII 1991. (Razgovor vodila Maja Vučetić).
- *Schrijven in de naam van de Vader, in de naam de Zoon of in de naam van de Geest van de Broederschap.* - Optima, Amsterdam, 1991, N. 30; pp. 52-62. (Превод на холандски Anonim). /Текст на српском у: Књижевност, 1990, XLV, LXXXIX, 11-12; стр.1862-1868/.
- *"Internal frontiers have to be changed".* - /У књизи/ Conversations with the Epoch, Belgrade, The Ministry of Information of the Republic of Serbia, 1991; pp. 114-130. /Разговор водио Милорад Вучелић; текст на српском у: Политика, 13. и 14. IX 1991, LXXXVIII, 27995, 27996; стр. 7-8/.

1992.

- *In Praise of Byzantium*. - Guardian, London, 4. II 1992; p. 34. /Razgovor vodio Jonathan Coe/.
- */Interview with M. Pavić/*. - Bayerischer Rundfunk, 24. III 1992. /Razgovor vodila Franziska Meier/.
- *Europa will nicht hören*. - AZ, München, 26. III 1992; S. 17 /Изјава М. Павића/.
- *Milorad Pavic, To Serbs With Love*. - Voice Literary Supplement, III 1992, Issue 103; pp. 22-23. /Razgovor vodio Ken Kalfus/.
- *A New Berlin Wall in Europe*. - Bostonia, Published at Boston University, Spring 1992, N.1; pp. 74-75 /and/ 86.
- *Otec Chazarského slovníku*. - Český deník, Praha, 28. VII 1992, 2, 175; p. 11. /Razgovor vodila Hana Boková/.
- *L' envers vaut l' endroit*. - Libération, Paris, 8. X 1992, N. 3540; pp. 22-23. /Razgovor vodio Jean Baptiste Harang/.

1993.

- */Разговор са М. Павићем/*. - Il Giornale, Milano, 27. VI 1993. /Преведени делови интервјуа под насловом "Боља времена ће ипак доћи" у: Политика, 29. VI 1993, XC, 28633/.
- *Europe and Serbia*. Translated by Biserka Brajović - American Srbobran, Pittsburg, 1993, No 2, Vol. 2. /Саопштење на конгресу Европског друштва за културу у Падови, 19-21. IV 1991; текст на енглеском и у: Serbian Literary Quarterly, Belgrade, Spring - Summer 1991, No. 1-2, New Series; pp. 7-10.; на српском у: Политика, 11. V 1991, LXXXVIII, 27870; стр. 13/.

1994.

- *O teleutaioV tw n duzantinwn suggra goewn*. – Μεσημβρινή, 28. I 1994; p. 16. /Razgovor vodila Αναστασια Λαμπαρια/.
- *Neo teicoV sthn Eurwph*. – Τα Νέα (Πανorama), 9. IV 1994; p. 4/32.
- *≤H Eurwph ugwnei kainourgio teicoV≤*. – Ελευθεροτυπία, 9. IV 1994; p. 13/33.
- *Milorant PabitV. ≤W s suggrayea s gennh Qhka 200 cronia prin!≤*. – Το Βήμα, 10. IV 1994; pp. 12, 21. /Разговор водио Θαναση Λαλας; део интервјуа објављен и у: Меридијани, Завод за међународну научну, просветну, културну и техничку сарадњу Републике Србије, IX 1994, XVIII, 3-4; стр. 8-18; превод интервјуа: Миодраг Стојановић/.

- Η Ellada, mia patrida gia ta biblia mou. – Τά Νέα (Πανόραμα), 12. IV 1994; p. 3.
- ≤Na skeftomaste touV ecqrouV maV≤– Ελευθεροτυπία, 12. IV 1994.
- Ctixw muqiotorhmata. – Τά Νέα (Πανόραμα), 14. IV 1994; pp. 4-5. /Разговор водио Θανάση Λαλάς; део интервјуа објављен и у : Меридијани, Завод за међународну научну, просветну, културну и техничку сарадњу Републике Србије, IX 1994, XVIII, 3-4; стр. 8-18; превод интервјуа: Миодраг Стојановић/.
- ϕUmnoV sth Melina.– Τά Νέα (Πανόραμα), 14. IV 1994; p 1. /Изјава/.
- PabitV, o teleutaioV BuzantinoV... – Η Καθημερινή, 15. IV 1994; p. 15.
- CtiVoume otan oloi gurw maV gkremizoun.– Ελευθερία (Λαρίσας), 24. IV 1994; p. 12. /Razgovor vodio Αννaσ Σταυρακη/.
- EmeiV oi Buzantinoi.To kainourgio teicos tou Berolinou - 1. – Τά Νέα, 28. IV 1994; p 53. /"Нови берлински зид" - I део/.
- O orqodoxoV politismoV.To kainourgio teicos tou Berolinou - 2. – Τά Νέα, 29. IV 1994; p 50. /"Нови берлински зид" - II део/.
- ≤O Teleutaios Buzantunos≤ Sthn Aqhna . Η αποδοση των Μιλοραντ Παβιτс α πο τα Σερβικα εγινε απο την Γκαγκα Ροσιτс. - Hellas - Culture, Athens, VI (June) 1994, 1; pp. 51-55. /Ecej/.
- *The Last Byzantine in Athens.* - Hellas - Culture, Athens, VI 1994, 1. /Ecej/.
- *Le dernier Byzantin á Athènes.* - Hellas - Culture, Athens, VI 1994, 1. /Ecej/.
- *Shosetsu no hajime to owari.* Translated by Iwamoto Kazuhisa & prof. dr. Numano Mitsuyoshi. - Bungei, Tokyo, Spring 1994; pp. 230-235. /"Почетак и крај романа" - ecej /.

1995.

- *The Beginning and the End of Reading - the Beginning and the End of the Novel.* - /Саопштење на скупу: Literatur im März. Die schōne Kunst des Lesens, Wien, 18. III 1995. поводом промоције немачког издања "Унутрашње стране ветра"/.
- *The Author of the First 21st Century Novel.* - New JAT Review, 4/95; str.48-49. /Razgovor vodila Miroslava Nešić-Bikić/.
- *Ex-libris or ex-CD.* - /У каталогу/ "A Historical Retrospective", Volume two, Belgrade Ex-libris Circle, 1995; str. 10. /Упоредни текст на српском језику/.